

CATALUNYA SOCIAL

Any V. Núm. 217

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

4 de juliol de 1925

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Cameros, 3 (Passatge Orleó Català) BARCELONA

APARTAT 273
TELÉF. S. P. 1114

La immoralitat en els banys

—Quin escàndol! Mira la dansarina X quin vestit de bany més indecent porta i com riu i bromeja amb un estol de joves!

—Però què dius, desgraciat: Si és la distingida senyoreta X.

—No ho estranyis. Avui un hom s'equivoca tan fàcilment!...

Del mal que nosaltres ens fem

Moltes vegades sentim lamentacions i queixes dels nostres amics. Aquestes lamentacions tenen per base la constatació que els catòlics, que haurien de tenir per divisa "cor unum in anima una", dediquen la majoria dels seus esforços a combatre's els uns als altres, agafant peu per a llurs divisions les més raquítiques concepcions personalistes o les qüestions de segon ordre en el terreny religiós, com són les preferències pseudo-doctrinals o polítiques.

Realment, als sagrats interessos religiosos, tota subordinació és poca. I cada dia es constata més, ja en l'ordre social específic ja en l'ordre religiós pràctic, una tendència a superposar-se per damunt de totes les qüestions opinables i totes les teories polítiques, per importants i preferents i respectables que aquestes siguin.

Per a un catòlic d'acció, un catòlic militant, cap qüestió no té la importància i la transcendència que té el regnat de Crist en la terra. Aquesta doctrina, sustentada valerosament per eminents publicistes i autoritats, fou expressada d'una manera magistral per boca del gran Bisbe de Catalunya, Torras i Bages, i les seves paraules, amarares de tota la substantivitat de l'esperit cristià i racial, no poden ésser suspectes a ningú.

No neguem als catòlics el dret d'intervenir lliurement en la política, segons la seva consciència i preferència personal. Molt al contrari, creiem que un sagrat respecte s'imposa a totes les opinions i totes les escoles i totes les reivindicacions polítiques. No pretenem que els catòlics siguin tampoc els menys entusiastes a sostenir tesis polítiques, ni menys volem treure importància a les qüestions polítiques, car reconeixem la transcendència de moltes d'elles íntimament vinculades a problemes d'ètica, de moral i de justícia col·lectiva. En fi, no sustentem el criteri que un catòlic hagi de renunciar a cap ideologia per brava que sigui. No i mil vegades no.

Però que els catòlics donin més preferència a les qüestions polítiques que a les religioses; que els catòlics en un moment determinat puguin oblidar-se de la seva ciutadania romana i la posposin a la ciutadania natural; que els catòlics es combatin els uns als altres, creient-se enemics per sostenir tesis opinables, d'això sí que ens en dolem i ens en planyem.

En Maragall, que tan bellament es condolia de l'excessiva afició del nostre poble a la *paròdia*, si visqués ara potser que plorés amargament per l'excessiva afició a la *ironia*, d'una banda, i, per altra, pel cultiu exagerat de l'odi.

Tothom porta l'odi dintre. Podria afirmar-se que avui hi ha una passa d'odi. Odi dels uns als altres, d'uns pobles a uns altres pobles, de col·lectivitats a col·lectivitats.

Cultivar l'odi és una mala tasca. Tota la grolleria de la paròdia, tota la ridícula de la ironia, per molts estralls que facin, res no tenen a veure amb el cultiu de l'odi.

I el cas més curiós és que a aquest cultiu de l'odi correspon per altra banda una propagació de covardia. Odi i covardia. Heus aquí els enemics de la societat actual.

Tota la virulència i pestilència d'aquestes llavors infecta avui les organitzacions socials. Filloles seves són la falta de respecte i cortesia, la manca d'urbanitat, l'excés de grolleria, en un mot, el predomini d'una concepció anarquitzant de la vida.

Sàpiguen els catòlics bandejar de llurs pits els odis. Fixin-se ben bé en la responsabilitat que contreuen predicant aquesta funesta enemiga de la caritat i recordin que són seguidors d'una doctrina d'amor que ens mana, en precepte exprés, perdonar els nostres enemics.

Ningú no titlla de covard el magnànim. Ningú no pot tirar una pedra a cap germà seu pel fet que aquest perdoni tots els ultratges que se li hagin inferit. En catòlic i cristià, cap qüestió opinable no ha de dividir els germans de la immensa comunitat.

Crist Déu de l'amor no niava cap odi ni predicava cap lluita. Plorà, sí, damunt Jerusalem, que tant estimava. Però el seu plor no portava cap anatema al poble romà. Roma substituiria amb avantatge el poble prevaricador.

La prevaricació dels pobles és un problema molt més greu, en l'ordre cristià, que el matís polític que aquest poble pugui tenir; un poble prevaricador, per altra banda, és un poble covard, ple de rancúnies i sadollat de materialisme.

Fan molt més mal al poble els odis dels seus ciutadans que les més aguerrides hosts dels seus enemics. I això els catòlics no ho han d'oblidar.

Els catòlics francesos.-La Setmana Social de Lyó

Les setmanes socials franceses constitueixen un laboratori de qüestions socials, una reunió per a estudiar els problemes més vius que afecten el món sencer vist a través de les necessitats socials del moment de la França.

Ultra els problemes de caràcter genèric que en llur si es debaten i resolen, la sensibilitat francesa fa que en aquestes reunions es plantegin les qüestions que en cada instant poden tenir un interès per al poble francès que, espill de molts pobles del món, esdevenen qüestions de caràcter universal manta vegada. I així com el problema de la *reconstitució de la família* va constituir el *sujet* de la Setmana de Limoges (1912), les qüestions de la *reconstitució de la producció en la post-guerra* foren objecte de la reunió de Caen (1920), com les de la *població* de la Setmana de Grenoble. I avui, que el país francès es troba sotraguejat pel moviment comunista (més fort del que hom creu a primera vista), i sent com els principis polítics tradicionals s'esberlen un xic pel devastament que no poden mai deixar de produir certes propagandes, els catòlics, amb aquest sentit oportunista que tant els qualifica com a homes del moment, convoquen la Setmana Social de Lyó (27 de juliol a 2 d'agost propers) i fixen com a objecte de la dita Setmana l'estudi del problema de "L'autoritat, els fets, la doctrina i les aplicacions de la doctrina", referents a aquell principi tan vital en el cos social.

I compta, lector, que en establir aquest *sujet* per la Setmana de Lyó no creuen pas els catòlics francesos haver de proclamar principis de rancís absolutismes com a reacció contra certes descomposicions socials del moment; sinó que els guia en la seva actuació d'estudi l'afany de portar als seus justos límits el concepte cristià de l'autoritat que abans que tot ha de trobar-se revestida de l'assistència popular indispensable i ha d'exercir el comandament arreglada a les lleis de cada terra i sempre d'acord amb les lleis naturals que proclamen la necessitat de l'autoritat precisament en benefici dels sotmesos a ella.

* * *

El programa de la reunió de Lyó és complet i atractiu; si d'una banda esgota el tema, d'altra banda l'acomoda a les circumstàncies de la vida pràctica del moment present. La matèria serà tractada en els tres aspectes següents: 1, l'autoritat en la realitat i la multiplicitat de les seves formes; 2, en les doctrines i en els sistemes del pensament contemporani; i 3, en les aplicacions conforme als principis cristians. Així l'estudi, reunit en el conjunt de lliçons que constitueixen el tom de la Setmana, constituirà un tractat local i especialitzat de la matèria.

Per a fer-se càrrec del que acabem de dir, n'hi haurà prou amb recordar els temes següents, encarregats a especialistes: "La crisi de l'autoritat, símptomes, causes i remeis. — Què és l'autoritat; el seu fonament natural. — Autoritat i llibertat en l'educació familiar. — La noció d'autoritat en el naturalisme modern. — Les autoritats; les relacions llurs. —

Manifestacions noves de l'autoritat en la vida social pel desenrotllament d'aquella institució. — Autoritat i llibertat en l'educació escolar. — Les formes de l'autoritat política. — L'autoritat en la família. — Les llibertats necessàries de l'Església en les seves relacions amb l'Estat. — Educació i vida cívica; com formar les *élites* polítiques. — L'autoritat en l'escola; a qui pertany. — L'autoritat en l'Estat; el Poder i els seus òrgans. — Educació i vida econòmica; com formar els caps que aquesta reclama? — L'autoritat en la regió i en el municipi. — L'autoritat en la professió. — L'autoritat en l'empresa. — Estat i associacions. — L'autoritat en les colònies i els països de protectorat. — Com garantir els drets de la persona humana contra l'abús d'autoritat. — L'autoritat en la vida internacional".

No cal dir com aquest enfilall de temes, encomanats a professors de dret, sacerdots cultíssims, advocats i polítics, són del més gran interès. N'hi ha prou d'enunciar-los per a donar-se compte del seu caient d'actualitat.

* * *

I amb motiu de la Setmana social de Lyó, que és la XVII de les Setmanes franceses, hem d'insistir un cop més en dues coses que fa temps venim repetint des d'aquestes planes estant: primer, en tenir cura i estimulament en aquesta activitat cultural dels catòlics francesos; segon, en la necessitat cada cop més evident que els d'aquí procurem imitar la seva tasca.

Certament que a manta gent nostra quan sent parlar de França li sembla veure poc menys que un país en plena descomposició i entregat del tot a ideals dissociats del nostre espiritualisme. Però la gent culta, la que segueix el moviment dels treballadors intel·lectuals del món, no pot desconèixer que en el fons d'aquesta visió superficial del món francès s'hi troba una massa catòlica ben preparada i sobretot una *élite* intel·lectual del nostre camp que per aquí voldriem! Aquesta regularitat en les reunions de la Setmana social (ha arribat a la XVII, quan aquí no vàrem poder passar de la VI); aquesta vivesa per atendre els problemes vius; aquesta atenció al moment històric, són prova palesa d'un esperit molt despert i d'una cultura poc comú. Si la massa existeix viva i sensible en el catolicisme francès, no cal dir com el llevat de la intel·lectualitat ha d'ésser ben assaonat.

Per això aquest agrupament d'uns quants centenars d'intel·lectuals catòlics francesos que durant vuit dies estudiaran i fins faran vida en comú al Pensionat dels Lazaristes, carrer de Sant Bartomeu de la bella ciutat del Ròdan, s'emportaran tota l'admiració dels catòlics d'aquí, freturosos d'imitar-los. I mentre la vida de la gran urbs industrial segueixi escolant-se indiferent per les grans avingudes i monumentals edificis de la bella urbs del pont Morand, un rusc d'homes de bona voluntat teixirà la bresca de la ciència social moderna sota l'esguard benevolent de Nostra Dona de Fourvière, en un dels llocs de la França que més dolcesa deixen en l'esperit.

JOSEP M. GICH

La Internacional i el pacifisme

"La excelsa visió de pau que'ns dona la nostra Santa Religió és sempre per a després de la victòria que l'home deu obtenir en la lluita mondana. Los heretges antics i moderns s'han proposat donar la seva realització en aquest món, i la heretgia és, al contrari, la gran pertorbadora de la pau. No hi ha res pitjor que prometre lo que no's pot donar, perquè tals promeses produeixen la desesperació".

Ihm. Doctor JOSEP TORRAS I BAGES, *L'Enigma de la Guerra*.

"Els curanderos socials sempre han existit" — segueix dient el nostre gran Bisbe a seguit de les paraules que aixequem com a divisa enfront dels internacionalistes d'Amsterdam que posen com argument a favor de l'ingrés de la Federació de Dependents de Catalunya que la Internacional abolirà les guerres. "Avui la guerra ha estat possible — escriu el senyor Ràfols i Camí (1) —, però demà la Internacional obrera... dirà en cada conflicte que entre els pobles es suscití qui té raó i fins on arriba la raó. La Internacional obrera és la Pau i és la Justícia". Paraules contestades deu anys fa pel Doctor màxim de la nostra terra quan deia: "Els curanderos d'ara guanyen en pretensions als antics, puix diuen que amb la seva recepta n'hi ha prou per a curar tots els mals de la humanitat... i trobar la pau i la felicitat aquí a la terra. I passa ara també lo que els profetes d'Israel deien d'aquells homes que il·lusionaven al poble dient-li: pau, pau, i tal pau no existia".

Pax, pax, et non erit pax. La sentència famosa de Jeremies, desmentint els falsos pastors, hauria d'escriure's en lletra de foc damunt dels programes i congressos pacifistes de la Internacional d'Amsterdam, i a sobre dels articles dels seus propagadors, cànids fins a l'extrem de pensar que efectivament estan fent l'apologia d'una panacea inèdita i nova. Caldria fer avinent als qui han embarcat amb aquest reclam els nostres dependents en la nau internacional sindicalista que el cartell de l'abolició de la guerra per una acció solidària del proletariat, és tan vell com coronat amb el més ressonant dels fracassos tantes vegades com l'assaig s'és fet. I amb quelcom més greu que els fracassos.

La Internacional primera, que negava la pàtria ("Els obrers no tenen pàtria", etc., paraules del Manifest Comunista de 1847) tenia escrita també al seu programa la lluita contra la guerra, perquè segons els marxistes la guerra és un afer de burgesos, del capitalisme, i els obrers que en són les principals víctimes no hi han de pendre part, sinó al contrari oposar-s'hi, fent-la impossible per la negativa concertada a batre's. Quan va esclatar la guerra entre França i Prússia l'any 1870, els internacionalistes mogueren ja alguns actes de protesta, absolutament inútils, i això que la primera Associació Internacional de Treballadors, fundada en 1864, tenia llavors tota la puixança, la primera empena de la seva virginitat. Però els seus adeptes, que no pogueren

minvar ni en una llàgrima ni en una víctima els horrors de la guerra franco-alemanya de 1870-71, foren, sí, capaços i aptes per a afegir-hi moltíssimes més víctimes, llàgrimes i ruïnes, desfermant la revolta terrible de la Commune de París, els incendis, crims i assassinats de la qual (entre ells l'afusellament de l'Arquebisbe Monsenyor Darboy i altres resens) foren aprovats pel Consell General de la Internacional, després que moltes seccions nacionals s'havien avençat ja a declarar-se solidàries dels actes salvatges (2).

Cal sens dubte carregar en el compte dels internacionalistes, dels qui afirmant la unitat del proletariat per damunt de les fronteres neguen i reneuen el sentiment de pàtria i el dret i el deure de defensar-la, conseqüència directa de les doctrines de Carles Marx, les violències comeses per la blanca més esquerrana del moviment, pels qui seguint a Bakunin es separen de Marx dividint la Internacional primera, fundant l'Aliança, etc., pels revolucionaris que inventaren la teoria, i la pràctica!, de la "propaganda pel fet", que després d'haver ompleït de sang sobretot les terres d'Itàlia i de la Península Ibèrica, amb els aixecaments i motins sagnants de la Romagna i d'Andalusia, en els diferents períodes des de 1878 a 1883, on sonaren els noms gens pacífics de Caffiero i de la *Mano Negra*, pacifisme que exportà al Nordamèrica aquell Joan Most de qui parlarem en les nostres pàgines fent l'història dels preliminars del Primer de Maig (3), i que empulsa els crims sagnants dels dinamiters de Xicago amb els de Ravachol i Vaillant a París, i amb la història paorosa de l'anarquisme a casa nostra, tot el qual omple la fulla dels serveis prestats a la causa de la pau i de la humanitat, pels adeptes més actius de la doctrina enemiga de la pàtria i abolidora de la guerra.

Segurament cridarà l'atenció saber — potser més que a ningú al mateix company Ràfols — que la Internacional mateixa d'Amsterdam en la seva època de constitució, l'any 1909, acordà, segons llegeixo a l'*Annuaire du Travail* (1923, pàg. 56), felicitar els obrers espanyols que respongueren a una ordre de mobilització amb una vaga general. Es refereix això al moviment revolucionari de juliol d'aquell any, que no tingué per resultat l'impedir l'embarc de solats per al Marroc ni estalvià als d'allí baix un mort ni un ferit, però que tingué la virtut de desfogar-se en els incendis, saqueigs i assassinats de la Setmana Tràgica, afegint a les víctimes de Melilla les de Catalunya i als horrors d'allí baix la destrucció d'quí de cinquanta esglésies i institucions socials noves que a Barcelona, i moltíssimes d'altres en diverses ciutats de la nostra terra.

Més ençà, funcionant ja de fresc la Internacional d'Amsterdam, que es pot donar per organitzada en 1913, i en l'apogeu la Internacional socialista d'a Segona, es produí a primers d'agost de 1914 el fet decisiu que havia de posar a prova l'eficàcia de la taumatúrgia resolutiva de la guerra, que ara els e-

(1) Article *La guerra, la pau i els dependents de Comerç*, a *Lluita* del mes de juny.

(2) Sudre. *Història del Comunisme*.

(3) CATALUNYA SOCIAL, any 1923.

nyers d'Amsterdam — com si ningú tingués memòria ni experiència personal dels fets — volen atribuir-se, l'eficàcia d'aquest específic de la solidaritat proletària que ara els seus novells comissionistes i corredors ens volen vendre com a garantia absoluta de salut.

Tots els lectors que tenien fa onze anys ús de raó diran si evitaren la guerra europea les organitzacions ni els partits obrers de les nacions en lluita. Cedixo la paraula a l'*Annuaire du Travail* que en diferents indrets explica el fracàs enorme de les Internacionals, tan sorollós com la guerra mateixa. "En realitat la Internacional sindical ha estat dissolta per la guerra perquè els líders sindicals de quasi tots els països belligerants es desentengueren (*firent bon marché*) de la solidaritat internacional de la classe obrera i s'arregleraren completament al costat de la burgesia".

Quant a la Internacional Segona, que en diferents llocs i ocasions, i especialment al Congrés de Basilea, havia gallejat fent amenaces als governs burgesos, imperialistes, militaristes i nacionalistes, amb l'aixecament dels proletaris units el dia que una guerra esclatés, i amb l'enfonsada de la dominació capitalista, vet aquí ço que explica l'Anuari esmentat: "La guerra portà la fallida de la II Internacional, i la fórmula: "Proletaris de tots els països, uni-vos!" no va ésser més que una frase buida de sentit. La major part dels partits [socialistes] nacionals com també les organitzacions sindicals es col·locaren en el terreny de la "defensa nacional". Va ésser allò l'enderroc de la Internacional Segona" (pàgina 15), i més avall critica durament els capitosts socialistes, i internacionalistes, que lluny d'oposar-se a la guerra es posaren al costat dels governs respectius, i ataca els diputats socialistes que als diferents parlaments votaren els crèdits de defensa nacional i fins participaren, com Albert Thomas, Guesde i Sembat a França, Vandervelde a Bèlgica, Henderson, Brace i Roberts a Anglaterra, llocs en els Minis-teris (pàg. 16).

Però l'*Annuaire du Travail*, publicació comunista, que ataca fort a les Internacionals d'Amsterdam i Segona per l'oportunisme, xovinisme, covardia i traïció dels seus cabdills en el moment crític de la gran guerra, canta l'apologia de la Internacional Tercera, és a dir, de la creada pels bolxevistes, els quals tres anys abans de triomfar a Rússia, i des del primer moment d'esclatar el conflicte europeu mostraren llur intransigència amb capitalistes i amb "social-traïdors" i anunciaren l'aparició de la Internacional nova que no fallaria com l'antiga. Però sabeu quina bandera aixecaren els *pacifistes intransigents* que volien abolir la guerra entre les nacions? La bandera de la *guerra civil*. Lenin escrivia pel novembre de 1914: "La tasca de la III Internacional serà preparar el proletariat a la lluita revolucionària contra els governs capitalistes, a la guerra civil contra la burgesia de tots els països". I Zinoviev escrivia poques setmanes més tard: "Hem d'aixecar

l'estendard de la guerra civil", i els mateixos *pacifistes* declaraven en 1915 que les vagues econòmiques s'havien de transformar en vagues polítiques, i formulaven el lema "*Guerra civil i no pau social!*" (pàgs. 18 i 19). Aquests homes, els maximalistes tristament famosos, conqueriren el poder per fi, a Rússia, l'any 1917, i el resultat ja el sabeu: els pacifistes *enragés* han creat un exèrcit formidable, un sistema militarista basat en una inexorable disciplina, ostentant la potència de l'exèrcit i la marina roigs amb un cinisme ben pitjor que els germanòfils i els adoradors del Kaiser. Voldria tenir temps i espai per a reproduir, i dedicar-los al company Ràfols, fragments de l'article (suculent tot ell) que Trotsky escriu a l'*Annuaire du Travail*, sota el títol *L'Armée Rouge*, i que ocupa les pàgines 199 a 205, on el capitost bolxevista parla amb menyspreu de la *fraseologia humanitària i pacifista*, i excita a la violència i al terrorisme revolucionari els obrers de tots els països.

Ai, camarada Ràfols, si voleu que "la violència mai més torni a immiscuir-se en els nostres plets", com dieu en la vostra peroració, quina feina se us gira! Us caldrà enderrocar tot aquest cos de doctrina que s'anomena precisament *filosofia de la violència obrera*, de la qual són doctors el vostre Sorel i el vostre Edouard Berth, que són tot justament els teoritzadors de la doctrina que inspira des de ben abans de la gran guerra els vostres novells companys d'Amsterdam: la C. G. T. francesa, els Jouhaux, Grifuelhes i Pouget. Us caldrà convèncer tots els seus partidaris d'aquí, que bo i saturats de solidaritat obrera, d'internacionalisme i de pacifisme distribuïen entre els nostres obrers a milers les pistoles automàtiques i els ensenyaven a tirar contra els camarades per a aplicar-los aquelles lleis que es formulen amb frases no pas d'un lèxic pacifista, sinó més aviat casernari: "pena del desertor", "servei sindical obligatori"...

Camarada Ràfols; la matèria es immensa per dissort, i la ploma se'n va a omplir-ne planes senceres, però bé tinc d'acabar avui, i en dos mots ho faré. Quan es vol guarir una malaltia, la primera condició que un remei requereix és *no fer mal*. L'axioma *primo non nocere* d'Hipòcrates, és la fórmula de sentit comú que impedeix donar crèdit, confiança ni adhesió a qualsevol específic que tot seguit d'aplicat produeix novells mals i dolors, sense guarir ni minvar els antics; que no podent ni sabent evitar guerres produeix violències i atemptats; que no sabent fer callar els fusells i els canons, fa oi més parlar les pistoles de butxaca.

Camarada Ràfols; dieu en el vostre article que la guerra és mil vegades pitjor que totes les tongades de crims i d'atemptats socials. Com és, doncs, jo us demano, que qualsevol dels vostres no es sentirà ofès sinó honorat tal volta si li diuen *militant, guerriller, soldat*, i sens dubte botaria agreujadíssim si li diguessin *pistoler*?

R. RUCABADO

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

L'actuació dels catòlics

Les jornades socials americanes

La iniciativa de les Setmanes socials correspon a França, com tantes altres iniciatives profitoses i fecundes.

Calia formar la consciència social dels catòlics i recordar llurs deures que havien de fer respectar. Obra d'apostolat religiós i de justícia social que prenia la forma de l'ensenyament oral. La idea era feliç; tan tost llençada a França fou de seguida recollida a l'estranger. Varen celebrar-se setmanes socials a Bèlgica, a Holanda, a Itàlia i a Espanya, i al cap d'alguns anys es fundaren les "Catholic Conference on Industrial problems" als Estats Units.

Els mateixos problemes socials es troben en tots els pobles moderns, tota vegada que ells pervenen de l'industrialisme i no són respectats els principis fonamentals de la moral catòlica. Determinades qüestions poden, no obstant, pendre altres caires i l'aplicació d'aquells principis revestir certes modalitats. La mentalitat americana és per damunt de tot pràctica. Per aquests motius les setmanes socials tenen en terra americana un caràcter particular.

Aquestes assemblees tenen lloc tots els anys a data fixa, els dies 27 i 28 de juny, en un centre industrial escollit pel comitè organitzador. Aquesta mena de reunions d'estudi no són sotmeses a cap formulisme ni tenen la rigidesa d'un acte acadèmic. El President, després d'haver fet una exposició sintètica de les qüestions que figuren a l'ordre del dia, anuncia els principis que han de menar-les vers el camí de la solució.

Sovint es cercarà en l'encíclica *Rerum Novarum* la llum i la solució dels problemes. Després es passa a la discussió.

L'originalitat de les setmanes socials americanes rau en els canvis d'impressions, en el curs dels quals cada u és cridat a donar compte dels resultats de la seva experiència personal i a discutir els principis quan sigui hora.

Emprem voluntàriament la forma de l'ensenyament dogmàtic; el nostre pensament penetra fins a la profunditat dels problemes i quan havem fixat els principis, tractem de convèncer els nostres oients, tancant-los dins el cercle d'una argumentació contundent i clara, i són aprovades les conclusions.

L'americà sol convèncer i donar als oients un gavadal d'informacions que els permeti donar als seus judicis una base sòlida. D'això se'n diu il·lustrar l'opinió.

Els articles orgànics de la conferència s'oposen a l'emissió de vots col·lectius en forma de resolució. Es comprendrà fàcilment el motiu; els congressistes no pretenen imposar llur criteri particular, ni limitar la llibertat d'acció dels individus. D'aquesta manera són posades de relleu les tendències d'aquest poble individualista per temperament i per tradició.

D'una valor doctrinal mitjana, els seus canvis d'impressions són altament profitosos i de fecunds resultats pràctics.

Cal retre homenatge d'admiració al seny dels organitzadors que han sabut mantenir entre els elements que integren aquestes assemblees una certa equitat entre els diversos interessos i les diverses professions. No s'ha d'oblidar que les assemblees són integrades per intellectuals, industrials i delegats obrers, en una proporció gairebé igual.

Les discussions tenen un caràcter eminentment pràctic i els canvis d'impressions serveixen per fer conèixer les necessitats de les diverses classes socials.

Serveixen d'exemple les dades que anem a donar:

La primera sessió va tenir lloc a Milwaukee vers l'any 1923, sota la presidència del sociòleg David A. McCabe, professor de la Universitat de Princeton. Les qüestions a l'ordre del dia eren aquestes: salari vital (*living wage*), contracte col·lectiu, organitzacions obreres, etc., etc. Ordinàriament, és un professor l'encarregat de dirigir els debats.

Es discuteix, per exemple, la legitimitat del contracte col·lectiu. El Vice-President de la Thompson Starret Company, de Xicago, pren la paraula i diu: "Reconec en principi el dret que tenen els patrons i els obrers de tractar col·lectivament les qüestions referents als uns i als altres. I de seguida senyala els perills. El delegat del sindicat de Ferrovieris exposa les seves observacions; altres membres de les *Labor-Unions* fan conèixer les opinions dels membres de llurs respectius sindicats, i el ponent es veu obligat a establir una aproximació entre les organitzacions patronals i obreres.

L'any 1924 el congrés es celebrà a Pittsburg, centre de la producció d'acer. El director de la Vanaadium Company exposa el punt de vista dels patrons sobre la qüestió dels salaris i l'endemà el president del sindicat dels vidriers pendrà la paraula i després el representant de la American federation of labor, en un discurs programa, farà conèixer a l'assemblea les tendències i els dissenys de la classe obrera i els recordarà quins són els principis del programa catòlic-social.

Aquest any la setmana social de Xicago serà consagrada en gran part a l'estudi d'un assumpte de gran actualitat. Es tracta de permetre al poder judicial d'intervenir en els conflictes que sorgeixin entre els patrons i els obrers, els quals conflictes per la seva naturalesa puguin causar alguns perjudicis als béns dels particulars. Els obrers es planyen de l'arbitrarietat de les decisions que s'han pres i reclamen la intervenció del legislador per definir clarament els drets i els deures respectius.

Els catòlics socials no temen d'abordar l'estudi d'aquests problemes, creient amb molta de raó que els elements conservadors no tenen únicament el deure de defensar el dret de propietat, sinó també tots els drets del cos social.

CH. MERCIER

Professor de Filosofia de la Universitat de Nostra-Dama (Estats Units)

ASPECTES

L'home nou

S'ha posat ara de moda tractar la intel·lectualitat amb aquest títol, de la recerca d'un estat social nou i creiem que també nosaltres, encara que no som intel·lectuals, hem de dir la nostra en un sentit pràctic i casolà, sota un ambient de realitat, que arribi a tots els nostres llegidors i cada u es prengui ço que més li convingui, basant-nos però en les ensenyances de l'Evangeli i les de la nostra Santa Mare l'Església de Crist i parlant clar i català.

L'home nou, l'home de l'esdevenidor, l'home ponderat i perfecte, la reforma de l'home, tot això deu ésser el que es recerca.

No podem pas donar consells essent tots nosaltres fets de fang i la nostra naturalesa inclinada al mal i sentint la nostra petitesa, que mantes vegades alcem l'esperit al cel, demanant a Déu força, clemència i ajut per a complir els seus manaments i aquella santa perseverança per a lluitar, aquell zel per a encomanar a tothom la veritable doctrina de Déu i l'amor al proïsme, base i fonament de la pau i benestar dels pobles.

L'home nou, per a segons qui, deu voler dir veure la manera de emmotllar un tipus d'home que estigui prou ponderat i equilibrat i visqui la vida de refinada civilització dels temps actuals; que aquest home sigui savi en la ciència del bé i del mal, que sigui robust, sà i fort corporalment, que a l'ensem que sigui moral, sigui savi, enciclopèdic, honrat, just, actiu, recte, fidel complidor dels deures i que per damunt de tot que porti el cor a la mà, que no sigui hipòcrita, ni tantes altres coses que demanariem per a fer l'home perfecte.

Però tot això són moltes coses les que es demanen, i totes elles hipotètiques, mancant-ne tant sols una perquè totes aquelles poguessin ésser factibles, i aquesta és ben migrada i és la pedra fonamental; del que en primer lloc en parlar de l'home nou sovint ningú no es recorda, aquesta qualitat per a emmotllar l'home nou, és la virtut de la humilitat.

La humilitat, aquesta virtut, s'ha fet del món fonedissa i endebades es cerca l'home nou. Dins nosaltres portem l'estigma d'aquell *non serviam*, la supèrbia imperant ens ha trastocat per complet, i és debades que vulguem fer canviar el curs del món, que el vulguem reformar, que vulguem millorar la raça humana amb remeis externs. Podem, naturalment, millorar la raça en un sentit materialista, però la formació espiritual de l'home prescindint de Déu, dels seus manaments i dels seus ensenyaments, mai no ho aconseguirem.

L'home nou, que no sigui escèptic, ni immoral, ni fariseu, ni hipòcrita, ni jueu, ni llibertí, ni pròdig, ni avar, ni luxuriós, ni vanitos, ni superb, mentre ignori el Decàleg i aquell petit llibre compendi de tot i llei universal rector de nostres actes, la Doctrina Cristiana, i la tingui per norma dels seus actes privats i públics, és impossible de tot punt emmotllar-lo.

Millor seria tractar de l'home vell, d'aquell que en la ciutat i en el camp, en el pla i la muntanya,

era reconeguda la seva autoritat patriarcal, seguit el seu consell, respectada la seva influència. Al qual les viles, pobles i ciutats acudien perquè els representés en llurs demandes, al qual el poble contava les seves angoixes i dissensions, essent en tot moment la providència dels pobles. D'aquell home recte, escrupolós, honrat, savi, sant, fidel a l'Església, pròdig amb els necessitats, justicier amb els malfactors, i en tot apòstol de la bona causa. Aquest home vell és el que avui desapareix de mica en mica, si no ha desaparegut ja no tan sols d'aquí, sinó també del món.

L'home nou substituí l'home vell en el govern dels pobles, viles i ciutats. Aquest últim feia nosa a la pseudo-democràcia lliberal, convenia que el caciquisme dirigit pel centralisme de la política, pogués repartir actes de diputat, càrrecs públics i altres prebendes inconfessables, per a anar modernitzant el país. Ara es troba a faltar l'home vell, en el qual s'emmirallava tota la contrada, tota la ciutat i tota la nació.

I ara, on anem a cercar l'home nou? Certament, això és el que ens preocupa i preocuparà a tots els qui encara en el trasbalsament actual conservin la llum de la raó i una recta intel·ligència.

Pel que es refereix a Catalunya, aquells homes vells representatius, han desaparegut sense ésser substituïts, deixant-nos però el dolç record i les ensenyances de llurs virtuts públiques i privades.

Cada dia el poble recorda llur vida, llur actuació.

Però l'home nou no el cercarem en les festes i bacanals mundanes que es donaren no fa pas molts anys a Barcelona mentre l'arma homicida estenia pels seus carrers i places la sentència de mort, fent vessar sang innocent. No el cercarem en els Casinos i cases d'esbarjo mundans, ni en els que de la política en fan escambell per a aconseguir llocs enlairats, ni en els qui prescindint o figurant en les societats filantròpiques abusen de remeiar els mals de la humanitat que sofreix i plora, amb l'almoïna producte de la disbauxa i la platxèria.

L'home nou cal cercar-lo en altres llocs, on exercint la caritat envers el proïsme cerca el regne de Déu, sense ostentació de cap mena.

Aquell obrer o menestral que al sant hospital serveix als malalts; aquell obrer o menestral que tenint cinc fills encara n'hi afegeix un altre, fill d'un company de treball mort, deixant-lo orfe, i tants i tants altres fets avui ignorats.

Mentre la veritable caritat no torni a regnar al món, mentre l'esperit de Sant Francesc no vivifiqui la nostra materialitzada societat, no cal que cerquem l'home nou.

En el temps de Sant Francesc un company d'aquest es planyia del mal que hi havia al món i aquell Sant, li respongué: "Si tu i jo comencem per ésser bons hi haurà dos pecadors menys al món."

Veritablement aquest és el començament de l'home nou.

J. GUILERA VILLARREAL

La ineficàcia dels nostres actes

Llegint l'article "Jornades socials" que signa el professor Ch. Mercier, inserit en aquestes planes, es veu ben clarament que els catòlics d'arreu del món són més pràctics que nosaltres.

Digué en certa ocasió Unamuno que als catalans ens ofega l'estètica. Potser té raó l'escriptor de les estridències i les paradoxes. Les nostres assemblees fan molt bonic, però no tenen cap eficàcia.

Voldríeu dir-me quina influència han tingut en la vida del treball les setmanes socials celebrades a la nostra ciutat?

Tots patim de deliri de grandeses. No anem a cercar l'home que coneix els problemes palpitants de la vida perquè ens orienti i destrui les tenebres del nostre camí, sinó el personatge il·lustre que decori bellament una sala de conferències. Aquest personatge potser no ens dirà res d'interessant ni coneixerà els problemes vius que es plantegen arreu del món, però ens considerarem honorats que ens parli un home de representació social.

Quan s'organitza un acte, baldament tingui aparències de gran transcendència, el primer que es fa és cercar el nom dels personatges més il·lustres per a posar-los a la capçalera de la convocatòria.

Acaparem tots els Excel·lentíssims senyors i els personatges de més prestigi social. La taula presidencial és una parada de persones il·lustres. Arrenglerats darrera la llarga taula endomassada de vermell, damunt la qual hi ha dos canalobres magnífics, un tinter i una campaneta argentada, produeixen un efecte extraordinari.

Es pot assistir a aquesta mena d'actes, únicament per a poder esguardar la presidència.

Confesso amb tota sinceritat que aquest encarcament i la rigidesa de les persones que ocupen la presidència, em produeix una nerviositat molt aguda. A mi m'interessen els homes pels fruits de la intel·ligència i per la llum que porten a l'esperit. No em sedueixen les coses externes.

Sempre m'han fet riure els homes que tenen la prúja de presentar-se davant els ulls innocents del poble d'una manera massa llampant.

Em plauen, naturalment, els actes cerimoniosos on totes les coses es fan amb una gran dignitat i noblesa. No defenso pas la vulgaritat, sinó la sinceritat. El mal nostre és que no sabem comprendre, quan escau la cerimònia i l'aparatositat, i quan escau la senzillesa.

Per què es celebren les setmanes socials? Serà únicament perquè uns quants senyors ens parlin teòricament de la vida del treball i proposin unes solucions fantàstiques?

No volem negar que es llegeixen treballs molt interessants, però no tenen cap eficàcia. Mentre nosaltres escrivim treballs acadèmics i fem subtils disquisicions sobre les teories de Marx, els directores de les organitzacions obreres actuen a base de realitats.

No seria preferible que anéssim als tallers i a les fàbriques i diguéssim als obrers: veniu i expliqueu-nos les vostres angoixes i digueu-nos quines són les vostres reivindicacions?

Després que els obrers ens haurien transportat al seu món de lluita i de dolor, i ens haurien explicat coses vives que mai no sabran explicar-nos els homes rígids i encarcerats, cridaríem els patrons i els diríem: digueu-nos quin és el vostre pensament sobre les aspiracions obreres. Són certs els planys dels obrers? No podríeu fer més del que feu a favor seu? És veritat que amb la soldada que els doneu no poden viure? Què penseu fer dels obrers vells que han consagrat la vida al treball i ara perquè no tenen força al braç, ni llum als ulls, els voleu foragitar de la fàbrica com desferres inútils? Què penseu, patrons, de l'educació dels fills dels obrers? Diguen-nos, patrons vidriers: és humà que poseu vora la xardor horrible del foc infants de dotze a tretze anys? És veritat que alguns d'aquests infants tenen les nines dels ulls cremades? Expliqueu-nos les dolors de les pobres obreres de l'agulla. Diguen-nos què guanyen i què podrien guanyar si l'explotació fos castigada. Que ens diguin certes companyies navíeres quin tracte donen als emigrants?

Parleu-nos dels tallers antihigiènics, sense llum i sense aire, on els obrers moren lentament. Us planyen que els obrers no tenen espiritualitat; per què, doncs, els feu treballar en diumenge i en les diades més solemnes? Quina necessitat teníeu de fer trepidar les màquines el Dijous Sant? No us va acusar la consciència de retenir els obrers dins de la fàbrica, en una diada tan gran i tan solemne?

No creieu, catòlics, que si les assemblees les féssiu a base de realitats, tindrien molta més transcendència en la vida social? Ah! si aconseguíssim fer desfilar obrers i patrons, com podrien esmenar-se algunes de les injustícies que de vegades originen grans convulsions socials!

Si el poble veiés que nosaltres coneixem la vida del treball, que nosaltres som enemics d'aquells que obliden sovint que els obrers són germans nostres, segurament s'incorporaria al nostre moviment.

No hem d'afalagar els patrons, però tampoc hem d'afalagar els obrers. Els dos estaments tenen punts vulnerables. Uns i altres es poden dir aquelles paraules evangèliques: qui estigui net de culpa que llenci la primera pedra.

Ni els patrons estimen els obrers, ni els obrers estimen els patrons.

Nosaltres tenim el deure d'agermanar aquestes dues forces que avui es consideren antagoniques. Perquè s'estimin no hi ha d'haver vencedors ni vençuts, ni dominats ni dominadors.

Hem d'acostar els obrers als patrons, però de cap manera els hem de lligar les mans. En aquells dies de lluita i apassionament un patró exclamava, estranyat, davant l'actitud enèrgica dels seus obrers: em creia que els obrers catòlics eren més resignats!

Que n'ha fet de mal aquesta concepció equivocada de l'obrer catòlic! És que creieu que un obrer perquè és creient no té dret d'exigir allò que és de justícia? Ah! no; els obrers catòlics poden lluitar,

dins de la legalitat, naturalment, i demanar les millores que consideren justes. Es que els patrons catòlics no defensen llurs interessos? Per què no els poden defensar també els obrers catòlics?

Que s'uneixin patrons i obrers i que s'estimin, però que es respectin mútuament. Sense respecte no hi ha amor. Per abraçar-se cal tenir els braços

deslligats. A un esclau no li poden exigir respecte i cordialitat.

Si voleu, patrons, que sigui un fet la pau social, heu d'abolir totes les injustícies i tractar els obrers tal com voldríeu que us tractessin a vosaltres.

J. CIVERA I SORMANI

Salvem els infants

D'aquestes planes estant hem combatut els empresaris sense consciència que exploten la innocència dels infants. La doctora Quadras ha aconseguit que sigui prohibida la presència dels *grooms* en els cabarets i altres llocs on els homes quan hi entren deixen la dignitat darrera la porta. Felicitem corament la doctora Quadras per l'èxit assolit, però li diem amb tota sinceritat que mentre no es promulgui una llei castigant els empresaris que consideren licits tots els mitjans per a enriquir-se i posen els infants al servei d'aquells als quals les passions han entenebri els ulls, no tindran eficàcia les disposicions que es prenguin a favor dels infants.

Si aquestes coses tan transcendents es deixen al bon criteri de les autoritats, no trigarem gaire a veure altra vegada els infants sota el jou dels empresaris innobles.

Avui el governador creu que tenen raó els que no volen que siguin explotats els infants, però qui ens assegura que demà hi haurà una altra autoritat que creurà el contrari o no donarà importància a aquestes coses?

No heu vist *grooms* de vuit o nou anys que han perdut ja l'encís de la infantesa i parlen amb una despreocupació i un desvergonyiment com si fossin homes avesats a xipollejar dins les aigües de la concupiscència? Si aquests infants tenen ja l'ànima entenebriu i coneixen ja totes les abjeccions de l'home innoble, què en pot esperar la pàtria i la societat?

Els infants, respirant l'aire corromput del cabaret, han d'esdevenir fatalment homes degradats.

Si entristeix veure un jove que no porta a dintre ni una guspira de noblesa, la tristesa augmenta quan en comptes d'un jove és un infant el que porta la mort a les entranyes.

I quin bé més gran faria a la societat el que s'atrevis a cloure la porta d'aquests cataus que són la mort espiritual de tantes i tantes ànimes! Protestarien, naturalment, els lascius i els innobles; però, quina importància tindrien aquestes protestes?

Hauríem de mostrar-nos inexorables amb les publicacions pornogràfiques i amb els espectacles immorals.

El que sembla increïble és que hi hagi pares tan inconscients! Certament que hi ha pares molt bons que tenen fills dolents, però no són responsables de llurs desviacions, perquè quan són majors d'edat s'emancipen de la tutela paternal i segueixen el camí que més els plau.

El que no s'explica i costa de creure és que els pares, enllaminats per una bona soldada, posin els seus fills a la disposició dels empresaris sense consciència.

Com pot permetre una mare que el seu fill, que encara hauria de romandre en el món daurat de la innocència, es posi en contacte amb els homes corromputs que freqüenten els cabarets infectes? Aquesta inconsciència no s'explica.

No ignorem que moltes vegades els pares s'han de despendre de llurs fills per a poder satisfer les necessitats de la vida, però mai, absolutament mai, s'ha de permetre que el pa que nodreix el nostre cos mesquí sigui pastat amb deshonor.

Es que aquests *grooms* que porten vestits llamants, no podrien ocupar-se en treballs més dignes i més nobles? Aquests dissortats infants no han tingut temps ni d'educar-se a l'escola.

No haurien d'ésser, doncs, les autoritats les que condemnessin aquesta explotació iniqua, sinó els pares dels infants.

Dissortadament els pares ignorants no es captenen de l'educació de llurs fills. Perquè ells són, per exemple, manobres, creuen que no cal una formació per a triomfar en les lluites per la vida.

—Jo no sé escriure —deia un dia un pare ignorant al seu fill — i m'he fet ric. A l'escola t'ompliran el cap de cabòries, però no t'ensenyaran a amuntegar riqueses.

Són molts els que pensen com aquest pare. No saben que també cal una formació intel·lectual per a actuar en el món dels negocis. Perquè ells s'han fet rics casualment, com aquell que treu la rifa, creuen que la cultura és un destorb per a triomfar.

Si els pares dels *grooms* tinguessin un concepte més enlairat de la formació intel·lectual i moral de la joventut, tolerarien que s'embrutissin submergint-se en el llot dels cabarets? És dolorós que s'hagi de dir als pares: No podeu explotar els vostres fills.

Per aconseguir que la disposició del governador tingui eficàcia, cal empendre una croada de sanejament social, i demanar als poders públics que promulguin lleis protectores dels infants. No podem permetre que siguin explotats ignominiosament pels empresaris d'espectacles immorals.

Perseguiu també els que posen a les seves mans llibres obscens. Tinguem el valor de denunciar-los a les autoritats. Siguen enèrgics i els nostres enemics seran vençuts. No guanyen les batalles els que romanen amb els braços creuats, sinó els que lluiten.

Havem de lluitar per a salvar els nostres infants. Si aquells que els exploten i els arrabassen llur innocència, no senten les fiblades de la nostra pluma i es befén dels nostres planys, combatem-los amb el fuet a la mà i foragitem-los del temple de la dignitat i de l'honor.

MARIA BONSHOMS

El Boerenbond

Una magna institució agrícola

Mantes vegades hem parlat damunt d'aquestes planes del famós *Boerenbond* de Bèlgica, per a fer conèixer aquesta sorprenent institució agrícola i estimular amb el seu radiant exemple l'acció social econòmica de la nostra gent del camp.

Aquests dies el *Boerenbond* ha celebrat la seva assemblea anyal reglamentària.

Hi assistiren més de dos mil delegats d'altres tantes Lligues pagesívoles i entitats germanes, presidint l'assemblea el canonge Lluitgaerens.

Poques reunions més serioses i fecundes que les del *Boerenbond*. Aquells pagesos belgues tenen quelcom del seny català, però, demés, són molt illustrats. Cal reconèixer-ho.

Presentat el nou president, Victor Parein, es llegí la Memòria, document rublert de dades interessantíssimes, de fets admirables, de projectes magnífics.

Unes cent mil famílies pageses formen part del *Boerenbond* i en viuen.

El moviment de compres i vendes passa de cent vuit milions de francs.

Compta amb 912 Caixes de Crèdit i Estalvi, apropiant-se a sis cents milions el valor dels dipòsits que guarden. Una Caixa general acobla les dites Caixes en un sòlid organisme de coordinació i crèdit.

Les seccions d'assegurances reberen en un any més de deu milions.

Els treballs de roturació compregueren en l'indicat període unes 1.200 hectàries.

Posem aquestes dades, entre cent d'altres, per a donar als nostres llegidors una idea d'aquesta formidable institució agrícola.

Però al costat de la part econòmica hi ha la part tècnica, que no té rival al món; i la part cultural, que és vasta, assenyada, i de resultats tangibles, insospitables; i la part de relacions, que abracen totes les que poden contribuir al progrés i benestar del *Boerenbond*.

I aquesta immensa obra està tota ella amarada d'esperit cristià vertader, efectiu, fecundíssim.

Els nostres homes d'acció social haurien de saber de cor tot ço que fa a Bèlgica el *Boerenbond*. Aquesta institució és un dels nervis morals i econòmics que mantenen el petit regne a una altura envejable en tots els ordres de la vida humana.

Ella explica el misteri que una tan reduïda però pobladíssima nació es bastí ella mateixa per a sostenir els seus habitants; com també explica la permanència del bon sentit cristià i de les virtuts racials en un poble tan combatut per totes bandes i per tots els mitjans antisocials que pròdigament hi aboquen allí els seus veïns.

Ara mateix l'acció comunista soviètica, que tants avenços fa arreu del món, començant per França, a Bèlgica s'estrella contra el bloc cristià agrícola.

Cal fixar-se bé en aquest fet eloqüentíssim i en ço que acabem de manifestar.

AGER

Jornada social

Per tractar-se d'un entitat que reuneix d'una manera admirable el caràcter econòmic, el caràcter social i el caràcter benèfic, sobresortint els tres brillantment i profitosament en la seva respectiva esfera, i harmonitzant-se de tal manera que formen un tot compacte, homogeni, solidíssim, demés de magnífic pel seu esplèndid desenrotllament i la manera seriosa i atinada amb què és governada l'entitat, volem que constin en les planes de CATALUNYA SOCIAL els principals conceptes que en la Jornada Social del Centre Moral de Gràcia, una de les més antigues i prestigioses entitats catòliques socials de Barcelona, explicà — exposant les finalitats bàsiques de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis — el seu fundador i Director general, don Francesc Moragues i Barret.

“La Caixa de Pensions reuneix — digué — alguns centenars de milers d'imponents que formen la gran família de la previsió en la nostra terra. En la Caixa de Pensions es lliguen perfectament l'element material amb l'element moral; el primer l'integren els 230 milions de pessetes a què puja l'estalvi i les assegurances socials que té en custòdia i gestió la Caixa de Pensions, quals milions, en invertir-se en immobles, préstecs i valors com els grans edificis socials de la Institució en la Via Layetana de Barcelona i en les principals ciutats de Catalunya, els edificis de renda i els edificis escolars, obtenen l'adequat rendiment dins de la màxima garantia. Constitueixen l'element moral, que ha anat intensificant-se proporcionalment al progrés material de la Institució, la seva acció directiva que, mitjançant la col·laboració d'un competent i excellent personal, labora fermament per a complir les finalitats de la Caixa de Pensions; la seva acció social benèfica que, impulsada per ideals nobilíssims de sana espiritualitat, protegeix i lloa els vellets en els populars actes d'Homenatge a la Vellesa, auxilia els tuberculosos en el Sanatori de Terrassa, empara la dona obrera en l'Institut de la Dona que Treballa i protegeix i dona amorosa assistència i educació a les cegues a l'Asil Empar de Santa Lúcia.

Aquesta fusió econòmico-social de la Caixa de Pensions s'ha vist avalada per les conclusions del Congrés de l'Estalvi de Milà, al qual concorregueren representants dels Governos i de les Caixes d'Estalvis de la totalitat de nacions europees i americanes.

La Caixa de Pensions, amb l'assegurança obrera de vellesa, la gestió de la qual li ha confiat l'Estat, i amb el subsidi de maternitat i el règim de Mutualitats Escolars, està per mitjà de més de 1.600 agrupacions per tot Catalunya i Balears, realitza així mateix una obra positiva que ha aconseguit que arrel·li en les classes populars de la nostra terra l'assegurança social.

Aquesta obra integral de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, en obtenir l'ajut de l'Estat i la confiança popular, constitueix en la nostra terra una obra transcendental d'amor, de prosperitat i de pau”.

El senyor Moragas, el qual havia estat aplaudit en diferents paràgrafs de la seva conferència, fou ovacionat en finalitzar.

CURS DE SEGUR OBRER

Explicat pel Conseller-Delegat de l'Institut Nacional de Previsió

Don Josep Maluquer i Salvador

a la càtedra de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera

TEMA ESPECIAL

En 1806 es parlà a Hamburg de les Caixes, sense eficàcia. A Anglaterra es van desenrotllar regularment arribant a 61 l'any 1834; i també floriren a França, podent-se observar en aquest país la influència moral de l'estalvi amb la disminució proporcional dels ingressos de loteries.

Mesonero Romanos, el cronista observador de Madrid, portà dels seus viatges per Anglaterra i França la idea de la Caixa, i l'any 1838 s'obria la Caixa de Madrid.

En establir Mataró la seva Caixa d'Estalvis, fundada per don Josep Garcia Oliver, deia aquest senyor: "La Caixa d'Estalvis, que dins de breus instants va a instal·lar-se, es combinarà un dia amb un altre establiment que fomenti el benestar, el crèdit o la riquesa del país. Vosaltres, senyors fundadors, veureu en el seu dia si aquesta combinació podria portar-se a cap amb una Caixa d'Estalvis per a la Vellesa, destinada, com diu el seu nom, a assegurar la sort material del proletari en el dia en què, debilitats els seus membres per la vellesa, hagi de deixar el treball per a passar com pugui els darrers anys de la vida". Ço és, la Caixa de Pensions, de Barcelona, prevista quaranta anys abans de la seva creació!

Altres manifestacions

Mentrestant, sorgia Marx amb el seu llibre contra el capital, es constituïa amb motiu de l'Exposició de Londres de 1862 una poderosa força que fou l'Associació Internacional d'Obrers, i d'aquesta actuació internacional en sortia la inspiració de les forces socialistes i la seva manifestació com a partit obrer en el nostre país.

Amb tot, en l'esfera doctrinal seguien discutint-se solucions. Schaffle, el socialista de càtedra, fa una famosa defensa del Segur obrer obligatori, dient: "L'assistència pública obra d'una manera antieconòmica ja que pertorba el mercat del treball; és injusta en els seus efectes, ja que els repartiments que fa són desiguals i sovint arbitraris en relació amb les persones que podrien pel seu treball proporcionar-se el sosteniment diari; és desmoralitzadora, ja que ataca el plaer en el treball, el deure de cuidar la família i l'esperit de previsió, mentre seria tan fàcil crear una institució legal de segurs per a individus i famílies que posaria fi a tots aquests mals. Per això caldria establir el deure legal del segur".

Tal vegada com a estudi col·lectiu del problema social n'hi ha pocs de tan interessants com el de l'Ateneu de Madrid en el Curs 1877-78, curs que resumí D. Gumersind Azcàrate, un dels homse a qui s'ha de citar en parlar dels antecedents socials del

segur obrer, la tasca del qual en el si de la primitiva Comissió de Reformes Socials feia endevinar un futur ministre del Treball. Els oradors que prengueren part en el Senat, eren de tots els camps: el P. Sánchez, Moreno Nieto, Rodríguez Sampedro, Pedregal, Romero Girón, i altres. El punt de mira de l'Azcàrate era que per resoldre el problema social cal que s'inspiri l'individu en la solució cristiana; la societat, en la socialista; l'Estat, en la individualista.

Aquests treballs, ben coneguts, del senyor Azcàrate, i altres com els de la Sra. Arenal, pot dir-se que plantejaren a Espanya, ja plenament, el problema social.

La pràctica de la Previsió

La pràctica de la Previsió anava seguint i s'orientava cap al Segur, produint-se, en aquesta orientació, una marcada tendència cap a l'empíric. Moltes entitats fracassaren, implicant això grans dificultats per a l'establiment del segur científic. El dany fou general en bona part d'Europa, i el perill de prescindir del càlcul tècnic del segur ha aparegut novament en la nostra centúria, donant lloc a rectificacions importants. Respecte al Segur de vida, hi hagué a Espanya un desconeixement general. En un manual de Mr. Reboul, *Cinquante moyens pour obtenir les assurances*, arriba a dir que es coneix el nom d'aquell segur, però no l'objecte. I això a París, l'any 1885. Què havia de passar a Espanya?

A França, l'Imperi, en 1850, creà una Caixa de Retirs, i en 1868, Napoleó III establí una Caixa Oficial de Segur de vida i una altra d'accidents amb arreglament a bases tècniques.

I Bèlgica, l'any 1850, creava la Caixa de Retirs, la Comissió administrativa de la qual estudiava i creava més tard el Govern, que es convertí després en la "Caisse Générale d'Épargne et de Retraite", de molta importància per Espanya, puix que fou l'alma mater de la nostra Previsió social.

Cop d'ull a Itàlia

Hem parlat poc d'aquest país, i això que és ben mereixedor d'atenció. En el segon terç del segle XIX, Rossi indicava com la vida civil no podia regir-se ja pels codis civils de llavors.

Més tard venia l'empenta del gran Cimbali, mort als 31 anys, mitjançant la seva obra fonamental, *La nova fase del dret civil*, de la qual hem recordat l'estudi de l'expansió del dret civil en els seus tres grans períodes històrics i el dret social com a darrer.

(Continuarà)

D'ací i d'allà

Ha arribat a Barcelona la banda particular del Rei de Bèlgica composta de vuitanta dos professors. Es veu que el Rei Albert és home de gust. Nosaltres si poguéssim també sostindríem una banda perquè ens donés una mica d'alegria i ens fes oblidar les coses desagradables de la vida. Heus aquí uns músics que deuen tenir a palau una gran influència.

Ben mirat això no és cap mal. La música és harmonia.

El que seria sensible és que la influència l'exercissin únicament els trompes.

A l'interior d'aquell monument on hi ha un senyor dalt d'un ciri que allarga la mà com si volgués saber si plou, hi ha unes quantes trampes per apoderar-se legalment dels diners d'aquells que són donats a la badoqueria.

Una d'aquestes trampes són unes caixetes damunt les quals hi ha uns rètols que diuen que, depositant una moneda de deu cèntims, es veuen a l'interior de les caixes unes coses que no podem reproduir per la seva cruesa.

No sabem fins ara que el propietari d'aquest espectacle hagi estat denunciat a les autoritats.

Es lícit aquest negoci? Es pot impunement embrutir el poble amb la visió d'escenes impúdiques?

Ah! que en fa de mal aquesta impunitat per les coses dolentes!

Algun dia sofrirem les conseqüències de la immoralitat que exerceix una influència en tots els ordres de la vida.

Una senyoreta es presentà a la "Jefatura de policia" a protestar enèrgicament de l'actitud d'un guàrdia que li digué que portava un vestit de bany atemptatori al bon gust i a la moral.

Ja veieu fins on hem arribat. En comptes d'aver-gonyir-se perquè un guàrdia de seguretat els dona una lliçó de moral, s'insolenten i protesten.

Quanta raó tenia aquell porter d'una casa de boigs que cada nit, quan tancava la porta, exclamava:

—Més en tanco a fora que a dintre.

La plaça de Catalunya cada dia fa més goig.

Un propietari d'una de les cases de la dita plaça ha protestat perquè considera lesionats els seus interessos, però ha estat refusada la seva protesta.

Es natural. Ara dieu si un projecte tan meditat, que ha estat admirablement pintat a l'aquarella, amb uns edificis magnífics a l'entorn de la plaça, lesionarà els interessos dels propietaris!

I suposant que un propietari resultés lesionat, quina importància té això? No és preferible que sigui

urbanitzada la plaça respectant íntegrament el projecte del senyor Nebot?

Diu l'alludit propietari que les voreres seran rebaixades un metre i mig i que la porta restarà penjada. I què?

Que construeixi unes grans escales i encara sortirà guanyant la propietat.

Unes escales de marbre blanc com la dels palaus de les operetes vieneses, amb unes quantes palmeres vincladisses.

Serà una novetat tan gran que els veïns hagin de pujar escales per entrar a l'escala, que el propietari fins podrà apujar el lloguer dels pisos.

Hi ha gent que no sap per què protesta.

Un metge que, com aquell personatge d'un sainet d'En Rusiñol, no creu ni amb les *creencies*, ha dit que els miracles de Lourdes obeeixen al poder de suggestió de la fe. "Ara no sabem les causes — ha dit —, però algun dia la ciència les coneixerà".

Si és el poder de suggestió, per què els ídols no fan miracles? Es, per ventura, que no tenen també els idòlatres?

Són tan sectaris que no creuen ni amb els miracles objectius.

Els espanta la realitat dels fets.

Per això exclamava Rousseau: "Si jo presenciés un miracle, en comptes de creure em tornaria boig".

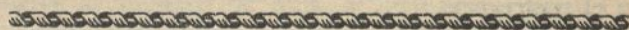
En un teatre de Barcelona es projecten unes pel·lícules d'operacions quirúrgiques.

Aquestes projeccions serien inofensives davant un estol d'estudiants de medicina, però fan un gran mal als profans que són els únics que acuden al teatre, car els metges disposen de clíniques i hospitals per adquirir els coneixements que necessiten.

L'empresari esmenta als cartells les operacions que podrà veure el públic, i ho fa en una forma que pugui atraure no als homes de ciència, sinó als homes abjectes.

Per què protestar, si no serem escoltats?

Segueix avançant l'onada de llot que ens ofegarà a tots.

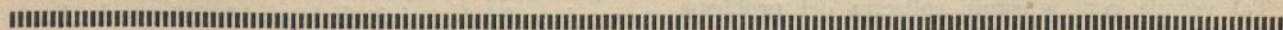

Als subscriptors de "CATALUNYA SOCIAL"

Com de costum trametem "Catalunya Social" als subscriptors que accidentalment canviïn d'estatge amb motiu de l'estiueig, tan aviat com avisin. La nova adreça ha d'ésser ben llegidora.

Aprofitant l'avinentsa, aquesta Administració prega els subscriptors que no estan al corrent de pagament que ens trametin l'import de la respectiva subscripció.

L'ADMINISTRADOR

Aquest número ha passat per la censura governativa

El que passa

ESPANYA ENDINS

Sembla que la Conferència de Madrid sols ha d'arranjar detalls de les respectives actuacions en els afers comuns del Marroc. Però una cosa sura a Espanya i a França per damunt de tot. Es la set de pau. Es la fam de tranquil·litat. Tothom està tip de guerra.

Demés, la del Rif té, sobretot per a Espanya, un defecte de proporció que la fa profundament antipàtica. Els fins i els mitjans no guarden paritat d'importància. Es com si anéssim pagant una finca pel cèntuple del seu valor real.

Per què tan llargs i tan grans i dolorosos sacrificis? pregunta el poble. Es comprèn que a Melilla, ciutat que es fa d'or, sigui simpàtica la guerra, però aquí, que ens desagna i ens arruïna?

Per això són rebudes amb aplaudiments les declaracions de pau amb què sovint ens acarona el President del Directori. Es l'optimisme en persona el senyor Primo de Rivera. Ara mateix a Algeciras, de pas cap a Madrid, i a Madrid mateix, ha tornat a contar-nos coses falagueres del Marroc, que Déu faci bones.

Altrament el Marquès d'Estella torna a embocar la política pel nou partit en gestació, no pas fàcil, ara per ara.

Si Espanya té d'esperar per a normalitzar la seva vida política que el P. U. P. substitueixi al Directori, cal que s'ho prengui tranquil·lament. N'hi ha per anys.

Hem de creure que, ja que de savis és *mutare consilium*, no prevaldrà aquesta cançonera orientació, força semblant, en cert sentit, a l'expectació messiànica dels jueus.

Confïem també que el món dona tombs i la fortuna és folla com un molí de vent.

De tant en tant, però, passen coses que ajuden a matar el temps alegrement.

La figura d'En Sagasta (Déu l'hagi ben perdonat!) ja ha donat quant del seu alegroi record podia esperar-se. L'ha substituït en l'escenari polític el representant de l'element socialista en el Consell d'Estat, on ha defensat seriosament les essències constitucionals com si es tractés d'un Maura o d'un Romanones. Aquest senyor ajudà a Largo Caballero en la defensa de la Constitució vigent... anys enrera.

I no solament el representant socialista ens ha alegrat la vida aquests dies, sinó que fins el senyor Lerroux s'ha dignat deixar-se veure un parell d'hores en el camp polític. Però aquest ex-gran home esguerrà més que riure fa plorar. Diguem-ho en llatí perquè no ens entengui: *Quantum mutatus ab illo!*

ESPANYA ENFORA

França està trista. Va guanyar la guerra, però ha perdut la pau. Els francs continuen baixant. Els ianquis volen cobrar. Els diners que Caillaux pren a bestreta per anar tirant, resulten a un interès onerosíssim. Anglaterra s'hi diverteix diplomàticament com si es gaudís de les seves nafres. La nova guerra del Marroc té a França aclaparada. Les derrotes sofertes no sap com pair-les; demana l'ajut d'Espanya: dos coixos de bracet!

Déu pega sense bastó! França, millor dit, el govern francès, reincident en el seu pecat d'apostasia.

Sortosament, França reacciona.

Ara s'anuncia la condemna oficial i la consegüent persecució de les doctrines comunistes.

Per aquest camí de lògics renunciaments i de condemnes lògiques podria arribar-se molt amunt, camí d'una regeneració que portaria la gloriosa nació francesa al cimall de la seva història. Ara, però, França està trista...

Deia un humorista castellà del passat segle que el sistema parlamentari (deuria referir-se als pobles mediterranis), solament necessitava cinc cents anys d'aprenentatge. El que està ocorrent a Grècia i a Portugal fa bo l'acudit de l'humorista castellà.

Els polítics grecs no estan mai quiets. Juguen a cops d'Estat com si juguessin a pilota. Els portuguesos estan constituïts en crisi permanent. Es divertit el cas de Portugal, però també tràgic a voltes. Els grecs s'ho prenen amb més calma. El nou dictador grec ara tramet salutacions als polítics per ell derrotats, perquè li legalitzin la situació; que és com si el Marquès d'Estella pregués al Marquès d'Alhucemas que el nomenés President del Consell de Ministres.

El Japó està reforçant la seva marina de guerra ràpidament. Anglaterra segueix trametent vaixells als ports xinesos. La situació de Xina no millora pas.

La política italiana, tampoc. El Pare Sant s'ha vist precisat a queixar-se de les violències feixistes. La ressonant entrevista melodramàtica de Mussolini i D'Annunzio ha assegurat la posició del *Duce*, però no ha tingut les conseqüències que s'anunciaven. Els polítics de l'Aventí baixaren del tossal per a saludar el rei Víctor Manuel amb motiu del conegut aniversari, però se'n tornaren allí amb les mans buides. Mussolini, per ara...

Però vegi's per quins més ignots camins la providència de Déu acudí oportunament a facilitar les visites del món catòlic a Roma, i com s'ha valgut d'un ex-socialista d'acció i d'un poeta sectari per a posar en pau la Itàlia, escombrant-la de garibaldins, de maçons i carbonaris durant aquest període de l'Any Sant que, per cert, està omplint de joia tota la cristiandat.

J.

Noticiari

ESPANYA

La Cooperativa "Previsión y Hogar", de Barcelona, ha sortejat la primera casa entre els seus socis recaient la sort al número 201, corresponent a l'obrer de la fundició Girona, En Florenci Tarrameda.

—Vet aquí un cas curiós:

El Círcol de la Unió Mercantil i Industrial, d'Almeria, acordà donar als socis i als seus fills classes d'anglès, comptabilitat i taquigrafia, habilitant per a aules la que fou sala de joc, i construint amb les taules de "monte" i ruleta, pupitres per als alumnes.

Bona pensada!

—A la famosa població de Banyoles, aprofitant la Festa eucarística de les Espigues, que és formosíssima, es donà una Conferència sindical agrària al teatre de la vila, a càrrec dels respectables homes d'acció social senyors Iglésias i Rosich, la qual reeixí de debò. No s'acontentaren els dos apòstols socials cantant les glòries del Sindicat banyolí, encara que s'ho mereix, sinó que cridaren alerta contra el perill del socialisme i del comunisme, que amenaça de mort totes les empreses obreres catòliques. Foren justament aplaudits.

—A l'Associació d'Agricultors d'Espanya pronuncià una conferència l'enginyer agrònom don Marcellí Arana sobre l'interessant tema en el qual està especialitzat "El sistema del conreu cereal en línies distanciadades".

El seu mètode de cultiu és poder sembrar tots els anys i la collita serà almenys el doble.

Aquests procediments no requeriran augmentar les quantitats de les Caixes Agrícoles ni augment d'altres despeses.

La maquinària tampoc pot ésser inconvenient perquè tota evolucionaria d'acord als nous procediments. A més, l'arada podria portar-se amb una sola cavalleria, i el terreny seria més remogut, absorbint el terreny de secà amb més facilitat la humitat que ha d'afavorir-lo.

El conferenciant exposà, per últim, altres exemples sobre la virtut dels esmentats procediments en altres modalitats de conreu, com les vinyes, i terminà confiant haver demostrat la transcendència i eficàcia del nou sistema.

—L'onada de calor que, travessant l'Atlàntic ha envaït la Península, està "aflamant" els blats i precipitant llur granació. Llàstima de calor!

—Per la respectable quantitat de set centes mil pessetes ha estat adquirit el palau que a Oviedo ocupava el Círcol Mercantil, per tal d'instalar-hi el "Círcol d'Acció Catòlica" amb totes les entitats que sosté.

Aquest avenç de l'acció catòlica asturiana ha d'estimular a totes les regions a imitar-la.

—La Junta provincial de Protecció a la Infància ha aprovat el pressupost per al pròxim exercici. És interessantíssim i fa enternir la relació dels casos en els quals diàriament ha d'intervenir per a salvar nens i nenes dels perills i desempars de què són víctimes. Poques obres tan simpàtiques i de positius resultats com aquesta.

—Diumenge tingué lloc l'acte de clausura de curs i repartiment de premis a les alumnes que cursaren els estudis 1924-25 a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, aquesa gran institució orgull de Barcelona.

El acte revestí gran solemnitat dintre un ambient de família que encisava. Foren repartits molts i valuosos premis.

ESTRANGER

El govern dels Soviets reorganitza les escoles d'acord amb els escolars i amb la seva cooperació. Les escoles tindran plena autonomia, governant-les un petit soviets format per alumnes de nou a catorze anys... sota la vigilància d'alguns soldats rojos.

Res de Religió ni res que recordi els principis bàsics socials. Donaran bo de veure els resultats de semblant reorganització.

—La reina Guillermina d'Holanda, tot i ésser protestant, imposa a les dames de la seva cort i a les senyores que la visiten, la més severa honestat en el vestit, donant ella l'exemple.

—El Consell Federal Suís ha creat una censura prèvia per a posar remei als llibertinatges dels cines. Es d'esperar que cundeixi a tot arreu aquest bon acord.

—En la reunió anyal de la Joventut Catòlica anglesa s'ha estudiat el Comunisme sota tots els seus aspectes. "El Comunisme és oficialment i pràcticament ateu". "Solament l'Església pot alliberar el món del Comunisme". Aquestes dues veritats quedaren eloqüentment demostrades.

—La Conferència Internacional del Treball ha votat, després de moltes discussions, la supressió del treball nocturn a les fleques. Els anglesos volien exceptuar els patrons forners d'aquesta prohibició, però tothom se'ls tirà a sobre i perderen el plet.

—La primera hereva d'Holanda, Juliana, de 16 anys d'edat, començarà la carrera de dret en la Universitat de Leyden. Vet aquí una carrera encertada pels que estan en camí de governar.

—El Govern francès ha pres mides severes contra la propaganda comunista. I allò de la llibertat absoluta del pensament, de la impremta?

—Amb motiu de l'impost del 80 per 100 sobre el joc fixat pel Govern francès, aquest any no es jugarà a Biarritz.

Aplaudim la resolució, però valdria més suprimir-lo.

—La Cambra francesa creà una Comissió per a la modificació de la llei electoral, que proposa l'adopció del sistema proporcional íntegre.

—La Conferència Internacional del Treball aprovà per 62 vots contra 25 les bases que regulen el treball de nit a les fleques.

—El Govern francès s'adona ara dels estralls que va ocasionant la campanya antimilitarista i pren mides draconianes per a contrarestar-la.

—El president de la República mexicana, que és una mena de mona de Lenin, no vol pas que els Soviets russos li facin la competència en la seva pròpia casa, i ha prohibit totes les propagandes a les quals es dedicaven amb molt de fruit. Vet aquí un home inconseqüent ben absurd. Tan bé que l'ajudarien els Soviets russos!

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLÀNTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Havana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijón i Santander.

Línia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New-York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Havana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Havana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curaçao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals a Companyia dona allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

Per la moral de Catalunya

Contra el joc i el pacte amb el joc

Recull d'articles de
R. RUCABADO

seguits d'un apèndix amb el Cas de Moral
de Tarragona i altres textos i documents

Preu: 3'50 pessetes

De venda en les principals llibreries
i a l'administració de

CATALUNYA SOCIAL

304(05)(46.71) Cat.

fol.

Publicacions d'"Acció Popular"

Tratado Elemental de Sociología Cristiana

pel
DR. JOSEP M. LLOVERA
Canonge, Professor a la Càtedra d'Apolo-
gètica Cristiana d'"Acció Popular"

5.ª EDICIÓ, REVISADA

PREU: 7 ptes. rústega.
9 " enquadernada.

Saludada a la seva aparició per l'«Osservatore
Romano» amb la més bella i laudabilíssima nota
comentari.

Sindicatos y Cajas Rurales

pel
P. LLUÍS CHALBAUD, S. J.
Doctor en Dret, membre del
Consell Tècnic d'"Acció Popular"

4.ª EDICIÓ

La millor campanya contra l'absentisme és divul-
gar aquesta obra d'organització social agrària.

Preus especials per als senyors Subscriptors de CATALUNYA SOCIAL

VIDA CRISTIANA

Revista Litúrgica publicada
pels Monjos de Montserrat

Surt nou vegades l'any en
quaderns de 48 pàgines

Preu: 8 Ptes. a l'any;
per corresponal: 8'50

Pagament anticipat

S'admeten anuncis

Acaba de sortir

R. Rucabado

ENTORN DEL SINDICALISME

Segona part
d'Angoixes Socials

Un volum de XXVIII × 264 pàgs.

Preu: 4 ptes.

Pot demanar-se en aquesta Administració

Cameros, 3, pral.

o bé a l'Editorial Políglota, Petritxol, 8

FRANQUEO CONCERTADO